

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΝΟΜΟΣ ΑΤΤΙΚΗΣ
ΔΗΜΟΣ ΜΟΣΧΑΤΟΥ-ΤΑΥΡΟΥ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ
 ΣΥΝΘΕΣΗ: ΕΝΝΕΑ (9) ΜΕΛΗ

Απόσπασμα από το 6^ο Πρακτικό 2023
Αριθμός Απόφασης: 37
Συνεδρίαση: 5 Απριλίου 2023

Στο Μοσχάτο σήμερα **5 Απριλίου 2023** ημέρα **Τετάρτη** συνήλθε σε **τακτική συνεδρίαση** η Οικονομική Επιτροπή του Δήμου στην αίθουσα του Δημοτικού Συμβουλίου στο Πολιτιστικό Κέντρο Μοσχάτου (Σολωμού & Κωνσταντινουπόλεως), που έλαβε χώρα **δια ζώσης** με ώρα έναρξης **09:30 π.μ.**, ύστερα και από την υπ' αριθμ. πρωτ. **6254** έγγραφη πρόσκληση του Προέδρου της κ. Ανδρέα Γ. Ευθυμίου, Δημάρχου Μοσχάτου-Ταύρου, η οποία και επιδόθηκε νομότυπα σε όλα τα μέλη στις **31 Μαρτίου 2023**. Πρακτικά της Οικονομικής Επιτροπής τήρησε η υπάλληλος του Δήμου Ελευθερία Δάβου.

ΤΑ ΜΕΛΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

ΠΑΡΟΝΤΕΣ	ΑΠΟΝΤΕΣ
1. ΑΝΔΡΕΑΣ Γ. ΕΥΘΥΜΙΟΥ (ΠΡΟΕΔΡΟΣ)	1. ΝΤΕΡΕΚΑΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ (ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ)
2. ΓΡΟΥΜΠΑΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ	2. ΛΟΥΚΑΚΗ-ΚΟΥΤΣΟΥΚΟΥ ΔΕΣΠΟΙΝΑ
3. ΜΕΛΙΣΤΑΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ	3. ΜΠΟΥΤΣΗΣ ΑΝΤΩΝΗΣ
4. ΦΕΛΛΑΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ	4. ΔΟΛΙΑΝΙΔΗ (ΚΑΡΑΓΙΛΑΝΗ) ΧΡΙΣΤΙΝΑ
5. ΚΟΤΖΑΜΠΑΣΑΚΗΣ ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ (ΑΝΑ/ΚΟ ΜΕΛΟΣ)	5. ΜΠΙΛΙΝΗΣ ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ

Αφού διαπιστώθηκε νόμιμη απαρτία με παρόντα τα πιο πάνω πέντε (5) μέλη, ο Πρόεδρος κήρυξε την έναρξη της συνεδρίασης.

ΘΕΜΑ 1^ο: Λήψη απόφασης για την κατάρτιση εξωδικαστικού συμβιβασμού με την κ. Β.... Χ..... του κατ' αποδοχή αιτήματός της για αποκατάσταση υλικών ζημιών του αυτοκινήτου της από πτώση κλαδιών δέντρου.

Ο κ. Πρόεδρος (Δήμαρχος) υποβάλλει στα μέλη της Οικονομικής Επιτροπής Δήμου Μοσχάτου-Ταύρου εισήγηση-γνωμοδότηση της Νομικής Υπηρεσίας, η οποία έχει ως εξής:

Σχέτ: 1) Η με αριθ. πρωτ. 12416/27.7.2021 εισερχομένων στον Δήμο αίτηση του Χ..... Δ.... του Π....

2) Επτά (7) φωτογραφίες που απεικονίζουν την πτώση του δέντρου και τις υλικές ζημιές του αυτοκινήτου (συνημμένες στην ως άνω αίτηση)

3) Η με αριθ. Πρωτ. 4113/9.3.2022 εισερχομένων στον Δήμο αίτηση συμπληρωματικών στοιχείων της Β..... Χ..... του Ι.....

4) Φωτοτυπία της άδειας κυκλοφορίας του με αριθ. Ι..... 4..... Ι.Χ.Ε αυτοκινήτου, κατασκευής εργοστασίου D.....,

5) Το με αριθ. Πρωτ. 1020/2/33-α / 7.2.2023 απόσπασμα του ημερήσιου δελτίου οχήματος του υπ' αριθμ. ΕΑ - 26349 της 02.07.2021 της Γενικής Αστυνομικής Διεύθυνσης Αττικής, της Διεύθυνσης Άμεσης Δράσης,

6) Η με αριθ. Πρωτ. 21868/12.12.2022 εισερχομένων στον Δήμο αίτηση της Β..... Χ..... του Ι....

7) Οι με ημερομηνία 9.12.2022 φορολογικές αποδείξεις συνολικού ποσού χιλίων τετρακοσίων πενήντα ευρώ (1.450€) με συνημμένες τις αναλυτικές καταστάσεις ανταλλακτικών με την ίδια ημερομηνία του κέντρου εμπορίας παλαιών ανταλλακτικών κι εξαρτημάτων αυτοκινήτων (που εξέδωσε τις αποδείξεις) ,

8) Η με ημερομηνία 9.12.2022 φορολογική απόδειξη συνολικού ποσού χιλίων τετρακοσίων ογδόντα οκτώ ευρώ (1.488€) του κέντρου φανοποιίας-βαφών αυτοκινήτων, περί των εργασιών που έγιναν για τη βαφή του αυτοκινήτου της αιτούσας ,

9) Οι με ημερομηνία 9.12.2022 φορολογικές αποδείξεις συνολικού ποσού χιλίων εννιακοσίων ογδόντα τεσσάρων ευρώ (1.984€) του φανοποιείου αυτοκινήτων, περί των εργασιών που έγιναν για τη φανοποιία του αυτοκινήτου της αιτούσας,

10) Το με αριθ. Πρωτ. 10302/2.6.2022 έγγραφο της Διεύθυνσης Πρασίνου και Κηποτεχνίας του Δήμου Μοσχάτου-Ταύρου προς τη Νομική Υπηρεσία με θέμα : «ΑΠΟΨΕΙΣ ΤΗΣ Δ/ΝΣΗΣ ΠΡΑΣΙΝΟΥ & ΚΗΠΟΤΕΧΝΙΑΣ ΑΝΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΑΙΤΗΜΑ ΤΟΥ ΚΟΥ Χ..... Δ..... (αρ. Πρωτ. 12416/29-7-2021) ΣΕ ΣΥΝΔΥΑΣΜΟ ΜΕ ΤΗΝ ΑΙΤΗΣΗ (αρ. Πρωτ.4113/9-3-2022) ΤΗΣ ΚΑς Β..... Χ.....», το οποίο υπογράφεται από το Διευθυντή κ. Κωνσταντίνο Μπαλντούνη,

11) Οι δικαστικές αποφάσεις με αριθ. ΣΤΕ 3098/2015 και ΔΠρΑΘ 132/2019, 10016/2019 και 6462/2019, όλες δημοσιευμένες στην Τράπεζα Νομικών Πληροφοριών ΝΟΜΟΣ.

Κύριε Δήμαρχε- Πρόεδρε,

1.Εισαγωγικά

Με τις αναφερόμενες στο θέμα με αριθ. πρωτ. εισερχομένων στον Δήμο 4113/9.3.2022 & την 21868/12.12.2022 αιτήσεις, σε συνέχεια της με αριθ. Πρωτ. 12416/27.7.2021 εισερχομένων στον Δήμο αίτησης, η Β..... Χ.... του Ι... ζητά από τον Δήμο να της καταβάλει συμβιβαστικώς (διά της σύναψης εξώδικου συμβιβασμού) : το ποσό των τεσσάρων χιλιάδων εννιακοσίων είκοσι δύο ευρώ (4.922€) ως αποζημίωσή της, για την αποκατάσταση των ζημιών, που προκάλεσε στο σταθμευμένο αυτοκίνητό της με αριθμό κυκλοφορίας Ι..... 4..... Ι.Χ.Ε , κατασκευής εργοστασίου D... , επί της οδού Κορυζή και Θράκης στη Δ.Ε Ταύρου του Δήμου Μοσχάτου - Ταύρου, η πτώση επί του αυτοκινήτου της κλαδιών δέντρου.

2. Ιστορικό – Επισκόπηση των στοιχείων του φακέλου

α. Στο με αριθ. Πρωτ. 1020/2/33-α / 7.2.2023 απόσπασμα του ημερήσιου δελτίου οχήματος του υπ' αριθμ. ΕΑ – 26349 της 02.07.2021 **της Γενικής Αστυνομικής Διεύθυνσης Αττικής, της Διεύθυνσης Άμεσης Δράσης** αναφέρεται ότι «*μεταβήκαμε στο σημείο, όπου ανευρέθη το υπ'αριθμ. Ι..... – 4..... ΙΧΕ στο οποίο είχε πέσει ένα δέντρο πάνω του προκαλώντας φθορές στον ουρανό και το καπό του αυτοκινήτου. Στο σημείο ο Α)Χ..... Δ..... του Π..., γιος της ιδιοκτήτριας του αυτοκινήτου Β) Β.... Χ..... του Ι.... κατ. Γ.... Λ..... Α..... Υποδείξαμε τα νόμιμα και αποχωρήσαμε.*»

β. Η πτώση των κλαδιών του δέντρου και οι υλικές ζημιές του οχήματος απεικονίζονται στις επτά προσκομισθείσες φωτογραφίες.

γ. Για την αποκατάσταση των ζημιών που προκλήθηκαν στο αυτοκίνητο της αιτούσας και συγκεκριμένα για το κόστος προμήθειας ανταλλακτικών και τη δαπάνη εργασιών απαιτήθηκε και δαπανήθηκε ποσό τεσσάρων χιλιάδων εννιακοσίων εικοσιδύο ευρώ (4.922 €), συμπεριλαμβανομένου του ΦΠΑ προς 24%. Οι δαπάνες αυτές περιγράφονται και αναλύονται στα με ημερομηνία 9.12.2022 έντυπα περιγραφής ανταλλακτικών κι εργασιών 1) του κέντρου εμπορίας παλαιών ανταλλακτικών κι εξαρτημάτων αυτοκινήτων με τον διακριτικό τίτλο «KYRIAKOS PARTS» στην οδό Θηβών 16 στον Πειραιά, ιδιοκτησίας Καριώτη Ανδρέα - Κυριάκου, με ΑΦΜ 146728476, 2) του κέντρου Φανοποιίας – Βαφών αυτοκινήτων στην οδό Λαμπελέτ 82 και Δ. Μουτσουπούλου στον Πειραιά, ιδιοκτησίας Γραβιά Κωνσταντίνου με ΑΦΜ 041900657 και 3) του φανοποιείου αυτοκινήτων στην οδό Φαλήρου 23 στον Πειραιά, με ΑΦΜ 144791943, σε συνδυασμό με τις ίδιες ημερομηνίας εκδοθείσες φορολογικές αποδείξεις των ιδίων , όπου αναφέρονται τα ανταλλακτικά και οι εργασίες που πραγματοποιήθηκαν στο όχημα της αιτούσας και το αντίστοιχο κόστος τους (συνολικού ύψους 4.922 ευρώ συμπεριλαμβανομένου ΦΠΑ 24%) .Συγκεκριμένα οι εργασίες που απαιτήθηκαν, σύμφωνα με τις ως άνω βεβαιώσεις εργασιών, ήταν : «βαφή», «φανοποιία» και τα ανταλλακτικά που απαιτήθηκαν ήταν «φρύδι εμπρός δεξιό, γλύστρες εξωτερικές, γλύστρες εσωτερικές, κάλυμα καθαριστήρων, θόλος εμπρός, φρύδι εμπρός αριστερό, βάσεις δεξ-αρις,προφυλακτήρας εμπρός και κλιπς» .

II. Τίθενται προς απάντηση τα εξής νομικά ζητήματα:

A. Η διερεύνηση της συνδρομής στην υπό κρίση περίπτωση αστικής/αντικειμενικής ευθύνης του Δήμου προς αποζημίωση της αιτούσας (κατά τα άρθρα 105,106 ΕισΝΑΚ) και στο πλαίσιο αυτής η διερεύνηση των ακόλουθων προϋποθέσεων, που πρέπει να συντρέχουν σωρευτικά :

α) η ύπαρξη ή μη παράνομης πράξης του Δήμου σε σχέση με την τήρηση των μέτρων συντήρησης και επίβλεψης των δέντρων στα διοικητικά όρια του Δήμου,

β) η ύπαρξη ή μη αιτιώδους συνδέσμου μεταξύ της παράνομης πράξης και του επελθόντος αποτελέσματος (ζημίας),

B. Η δυνατότητα σύναψης εξώδικου συμβιβασμού εκ μέρους του Δήμου και οι απαιτήσεις των τρίτων που μπορούν να αποτελέσουν αντικείμενο εξώδικου συμβιβασμού .

Συγκεκριμένα:

A. Ως προς τη συνδρομή ευθύνης του Δήμου προς αποκατάσταση της ζημίας του αιτούντος

A.1. Οι υποχρεώσεις του Δήμου σύμφωνα με τον Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων

Ο Κώδικας Δήμων και Κοινοτήτων, που κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του ν. 3463/2006 (ΦΕΚ Α', 114), ορίζει στο άρθρο 75 ότι: «**I. Οι δημοτικές αρχές διευθύνουν και ρυθμίζουν όλες τις τοπικές υποθέσεις, σύμφωνα με τις αρχές της επικουρικότητας και της εγγύτητας, με στόχο την προστασία, την ανάπτυξη και τη συνεχή βελτίωση των συμφερόντων και της ποιότητας ζωής της τοπικής κοινωνίας. Οι αρμοδιότητες των Δήμων αφορούν, κυρίως, τους τομείς: α) Ανάπτυξης, στον οποίο περιλαμβάνεται, ιδίως: 1... β) ... γ) Ποιότητας Ζωής και Εύρυθμης Λειτουργίας των Πόλεων και των Οικισμών, στον οποίο περιλαμβάνεται, ιδίως: 1. Η εξασφάλιση και διαρκής βελτίωση των τεχνικών και κοινωνικών υποδομών στις πόλεις και τα χωριά όπως η δημιουργία χώρων πρασίνου, χώρων αναψυχής, πλατειών και λοιπών υπαίθριων κοινόχρηστων χώρων.... 11. Η μέριμνα και η λήψη μέτρων για την προστασία ... της παρουσίας των κατοίκων...».**

Επιπροσθέτως, ο ν. 998/1979 (ΦΕΚ 289 Α) προβλέπει στο άρθρο 5 ότι: «**1.... 2. Η μέριμνα δια την ανάπτυξιν, βελτίωσιν ... και προστασίαν ... των εντός των πόλεων ή οικιστικών περιοχών δενδροστοιχιών ανήκει εις τους οικείους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοικήσεως ...».**

Περαιτέρω ,κατά την ενδεικτική απαρίθμηση των κοινοχρήστων πραγμάτων (άρθρο 967 ΑΚ) , περιλαμβάνονται σε αυτά και οι δρόμοι αδιαφόρως αν πρόκειται για εθνικούς, επαρχιακούς, δημοτικούς ή κοινοτικούς. **Ως τμήματα των δρόμων και ως κοινόχρηστα πράγματα θεωρούνται και τα πεζοδρόμια**, όπως προκύπτει από το άρθρο 13 παρ. 1 του από 24-9/20-10-1958 Β.Δ/γματος, ΦΕΚ 171 Α'), τα άρθρα 2 και 47 του ισχύοντος Κ.Ο.Κ. (ν. 2696/1999, ΦΕΚ 57 Α') καθώς και το άρθρο 367 παρ. 1 του Κώδικα Βασικής Πολεοδομικής Νομοθεσίας (από 14.7.1999 π.δ/γματος, ΦΕΚ 580 Δ' -πρβλ. Στ.Ε 2311/2016, 1539/2015).

Στην απόφαση του Υπουργού ΠΕΧΩΔΕ με αριθ. Δ17α/06/52/ΦΝ 443/ 20-3-2007 (ΦΕΚ

398 Β'/21-3-2007) περί καθορισμού των οδών του Ν. Αττικής και των ολοκληρωμένων τμημάτων των αυτοκινητοδρόμων, που η συντήρησή τους ανήκει στην αρμοδιότητα των υπηρεσιών της Γ.Γ.Δ.Ε./ΥΠΕΧΩΔΕ, ορίζεται ότι: «*Β. 1. Στην έννοια της «συντήρησης» των οδών περιλαμβάνεται ιδίως α)...., β)...., γ)...., δ)...., ε).... **Στη συντήρηση δεν περιλαμβάνονται τα πεζοδρόμια, τα οποία συντηρούνται κατά τις οικείες διατάξεις από τους οικείους Ο.Τ.Α.***».

Περαιτέρω στο άρθρο 40&2 του ν. 1337/1983 προβλέπεται ότι για την κοπή δένδρων, μέσα σε εγκεκριμένα ρυμοτομικά σχέδια ή τις Ζ.Ο.Ε., που δεν προστατεύονται από τις διατάξεις για την προστασία των δασών και των δασικών γενικά εκτάσεων, απαιτείται έκδοση άδειας από την οικεία πολεοδομική αρχή (ΣτΕ 4384/2009, 2145/2003).

A.2. Η αστική ευθύνη του Δήμου (κατά τα άρθρα 105,106 ΕισΝΑΚ)

1. Η υποχρέωση των ΟΤΑ προς αποζημίωση θεμελιώνεται στα άρθρα 105 και 106 Εισ.Ν.Α.Κ, τα οποία ορίζουν ότι: «*Για παράνομες πράξεις ή παραλείψεις των οργάνων του δημοσίου κατά την άσκηση δημόσιας εξουσίας που τους έχει ανατεθεί, το δημόσιο ενέχεται σε αποζημίωση, εκτός αν η πράξη ή η παράλειψη έγινε κατά παράβαση διάταξης που υπάρχει για χάρη του εθνικού συμφέροντος...*» και «*οι διατάξεις εφαρμόζονται και για την ευθύνη των δήμων και κοινοτήτων ...από πράξεις ή παραλείψεις των οργάνων που βρίσκονται στην υπηρεσία τους*».

2. Η παράνομη παράλειψη έγκειται στην παράβαση της διοικητικής υποχρεώσεως επιμελείας. Εκείνος που επιτρέπει να υπάρχει μια εστία διακινδυνεύσεως, στο πεδίο για το οποίο είναι υπεύθυνος, πρέπει να χρησιμοποιήσει όλα τα διαθέσιμα μέσα ώστε να αποτρέψει τον κίνδυνο, που μπορεί να επαπειλήσει τρίτους. Εάν δεν αποσοβήσει τον κίνδυνο, είναι υποχρεωμένος να καλύψει τη ζημία που αυτοί υπέστησαν (ενδεικτικά:Θ. Κιουπτσίδη: «Κρατική Ευθύνη από παράλειψη», Εισήγηση Δ.Ράικου στο Επιστημονικό Συνέδριο «Ζητήματα Αστικής Ευθύνης του Δημοσίου και των ΟΤΑ από αυτοκινητικά ατυχήματα» Πάτρα 24/25-9-2010, Στ.Ε 4331/2000 (Α'Τμ), Διοικ. Εφ. Πειρ. (Ε'Τμήμα), 286/2011).

A.3. Συμπερασματικά

Από τις προπαρατεθείσες διατάξεις συνάγεται ότι κάθε Δήμος είναι αρμόδιος για τη λήψη προληπτικών μέτρων αναγκαίων για τη συντήρηση, διασφάλιση και προστασία των χώρων πρασίνου και των λοιπών υπαίθριων κοινόχρηστων χώρων που εμπίπτουν στην τοπική του αρμοδιότητα, ιδίως δε των δένδρων και δενδροστοιχιών, οφείλοντας, παράλληλα, να μεριμνά για την προστασία της παρουσίας των πολιτών και για την ασφαλή εκ μέρους τους χρήση των κοινοχρήστων χώρων. Ειδικότερα, επιβάλλεται σε βάρος του οργανισμού τοπικής αυτοδιοίκησης, υποχρέωση να προβαίνει σε κάθε αναγκαία ενέργεια και να λαμβάνει, προληπτικώς, όλα τα κατάλληλα μέτρα για να αποτρέψει την πτώση των δένδρων ή κλαδιών τους, προκειμένου να εξασφαλίζεται η ασφαλής κίνηση των πεζών και οχημάτων και η στάθμευση των τελευταίων στις παρακείμενες δημοτικές οδούς . **Αν τα αρμόδια όργανα του Δήμου, κατά την άσκηση της δημόσιας εξουσίας που τους έχει ανατεθεί, παραλείψουν να προβούν, όπως οφείλουν, στη λήψη των**

απαραίτητων προστατευτικών μέτρων συντήρησης των δένδρων που είναι φυτεμένα εντός των ορίων του Δήμου, παράλειψη η οποία είναι πιθανό, σύμφωνα με τα διδάγματα της κοινής πείρας, να προκαλέσει απόσπαση κλώνων και ατύχημα σε διερχόμενα ή σταθμευμένα οχήματα ή πρόσωπα, το Νομικό Πρόσωπο ευθύνεται σε αποζημίωση για την ζημία που προκλήθηκε, συνεπεία της παράλειψης αυτής, βάσει των άρθρων 105-106 του ΕισΝΑΚ και μάλιστα χωρίς να απαιτείται να αποδειχθεί υπαιτιότητα των αρμοδίων οργάνων του, λόγω της καθιερούμενης με τις ίδιες ως άνω διατάξεις αντικειμενικής ευθύνης του (πρβλ. ΣΤΕ 3098/2015, ΣΤΕ 4331/2000 , ΔΕφΚομ185/2014, ΔΕφΑθ 5124/2014, 2287/2009 ,70/2006, ΔΠρΠειρ 132/2019, 10016/2019, 6462/2019).

Α.4. Ως προς την συνδρομή ευθύνης του Δήμου από παράνομη πράξη και την ύπαρξη αιτιώδους συνδέσμου με την επελθούσα ζημία στην υπό κρίση περίπτωση

α. Στο με αριθ. Πρωτ. 10302/2.6.2022 έγγραφο της Διεύθυνσης Πρασίνου και Κηποτεχνίας του Δήμου Μοσχάτου-Ταύρου, το οποίο υπογράφεται από το Διευθυντή κ. Κωνσταντίνο Μπαλντούνη, αναφέρεται ότι «οι καιρικές συνθήκες δεν ήταν ακραίες που να αιτιολογούν την πτώση του βραχίονα. Όμως κατά τον έλεγχο του βραχίονα μετά από την πτώση του διαπιστώθηκε ότι εμφανιζόταν μυκητολογική προσβολή που μείωνε τη συνέχεια του στηρικτικού ιστού, η οποία όμως δεν ήταν ορατή εξαιτίας του ύψους , σε παρατήρηση από το μηχανισμό επίβλεψης του Τμήματος Πρασίνου. »

β. Από το προαναφερόμενο έγγραφο και τα στοιχεία του φακέλου της υπόθεσης αποδεικνύεται ότι τα αρμόδια όργανα του Δήμου δεν προέβησαν εγκαίρως στις κατάλληλες ενέργειες, ήτοι στη λήψη των ενδεδειγμένων σε σχέση με τα χαρακτηριστικά του συγκεκριμένου δένδρου προληπτικών-προστατευτικών μέτρων και στη λήψη κάθε ενδεδειγμένου και πρόσφορου μέτρου (ως τέτοια αναφέρονται ενδεικτικά η περιποίηση , η στήριξη, η κοπή των περιπτών κλαδιών ,η αποψίλωσή του, ο έλεγχος των ριζών, ο τακτικός έλεγχος και η επανεκτίμηση αναγκαιότητας κοπής) , προκειμένου να αποφευχθεί η πιθανότητα πτώσης και να αποτραπεί η επέλευση του αποτελέσματος, το οποίο τελικώς επήλθε.

γ. Περαιτέρω, τα αναφερόμενα στην ως άνω βεβαίωση για την κατάσταση του δέντρου και οι καιρικές συνθήκες που επικρατούσαν κατά τον χρόνο του συμβάντος, δεν αίρουν την αποζημιωτική ευθύνη του Δήμου, καθόσον δεν προκύπτει ότι το ζημιογόνο γεγονός οφείλεται σε κάποιο τυχαίο και φυσικό αίτιο και μάλιστα με τρόπο αναπόφευκτο, ήτοι να θεωρηθεί ότι αυτό θα επερχόταν ακόμη και εάν είχαν ληφθεί με άκρα επιμέλεια και σύνεση τα προσήκοντα μέτρα αποτροπής αυτού(πρβλ. ΣΤΕ 3098/2015) . **Εξάλλου, παγίως έχει κριθεί με αποφάσεις των Δικαστηρίων ότι η απόσπαση ακόμη και ολόκληρων δένδρων, ακόμη και σε περίπτωση κακοκαιρίας (δυνατού ανέμου με προηγηθείσες βροχοπτώσεις), δεν μπορεί να θεωρηθεί απρόβλεπτο και αναπόφευκτο γεγονός, αλλά πιθανό, κατά τα διδάγματα της κοινής πείρας και δυνάμενο να αποφευχθεί με την καταβολή της επιμέλειας του μέσου συνετού ανθρώπου (πρβλ. ΣΤΕ 3098/2015, ΔΠρΠειρ 132/2019).**

δ.Ενόψει των παραπάνω έχω τη γνώμη ότι οι υλικές ζημίες που προκλήθηκαν στο αυτοκίνητο της αιτούσας συνδέονται αιτιωδώς με την αποκόλληση τμήματος βραχίονα ευκαλύπτου από τον κεντρικό κορμό , προς αποτροπή της οποίας δεν είχαν ληφθεί εγκαίρως όλα τα ενδεικνυόμενα μέτρα από τον Δήμο ως υπόχρεο. Συνεπώς, θεμελιώνεται ευθύνη του Δήμου για αποζημίωση, με βάση τα άρθρα 105 και 106 του ΕισΝΑΚ κατά τα προαναφερόμενα .

Β. Ως προς τη δυνατότητα σύναψης εξώδικου συμβιβασμού εκ μέρους του Δήμου

Β.1. Το άρθρο 871 του ΑΚ ορίζει ότι :*«με τη σύμβαση του συμβιβασμού οι συμβαλλόμενοι διαλύουν με αμοιβαίες υποχωρήσεις μία φιλονικία τους ή μια αβεβαιότητα για κάποια έννομη σχέση. Με αβέβαιη σχέση εξομοιώνεται και η επισφαλής απαίτηση»*. Από την άνω διάταξη προκύπτει, ότι ο συμβιβασμός αποτελεί αμφοτεροβαρή σύμβαση, η οποία, αν μεν γίνεται στα πλαίσια εκκρεμούς δίκης υπό τους όρους του άρθρου 293 του ΚΠολΔ επιφέρει αυτοδικαίως κατάργηση της εκκρεμούς δίκης, ενώ αν γίνεται εκτός εκκρεμούς δίκης (εξώδικος) κρίνεται ως προς το κύρος του κατά τις διατάξεις του ουσιαστικού δικαίου (παρ.2 άρθρου 293 ΚΠολΔ). Βασική προϋπόθεση για τη συγκρότηση του συμβιβασμού είναι η αμοιβαία υποχώρηση των μερών. Το χαρακτηριστικό αυτό δεν λαμβάνεται με τη στενή τεχνική έννοια του όρου, αλλά υπό ευρεία έννοια των εν γένει συναλλαγών. Δεν είναι απαραίτητο έτσι να αφορά η παραίτηση ή υποχώρηση ένα μέρος της εκκρεμούς σχέσης. Αρκεί ότι ο διάδικος ή το ένα συμβαλλόμενο μέρος προβαίνει σε μία υποχώρηση , γιατί σε αντίστοιχη υποχώρηση προβαίνει και το άλλο συμβαλλόμενο μέρος. Η υποχρέωση στην οποία προβαίνει το ένα μέρος δεν είναι απαραίτητο να είναι ισάξια προς την υποχώρηση του άλλου μέρους.

Ο εξώδικος συμβιβασμός εξάλλου προϋποθέτει τη **συναίνεση** και των δυο εμπλεκομένων μερών. Ως εκ τούτου, η ενεργοποίηση των διατάξεων περί εξώδικου συμβιβασμού από πλευράς του Δήμου εναπόκειται αποκλειστικά στην αποφασιστική αρμοδιότητα της Οικονομικής Επιτροπής ή του Δημοτικού Συμβουλίου κατά περίπτωση. Δεν τίθεται, συνεπώς, ζήτημα εντολής (ή «παραινέσεως» ή «ενθαρρύνσεως») προς το Δήμο από άλλη δημόσια αρχή, ώστε αυτός να προχωρήσει στη λήψη της σχετικής αποφάσεως. Ωστόσο, κατά την εξέταση των νομικών προϋποθέσεων και πραγματικών περιστατικών από το κατά περίπτωση αρμόδιο όργανο του Δήμου, προκειμένου να αποφασιστεί αν τελικά ο τελευταίος θα προχωρήσει σε εξώδικο συμβιβασμό, θα πρέπει να λαμβάνονται σοβαρά υπόψη οι **θετικές επιπτώσεις** που ο συμβιβασμός τέτοιου είδους θα έχει όχι μόνο στο πρόσωπο που διεκδικεί αποζημίωση, αλλά και στον ίδιο τον Δήμο καθώς:

αα) Η δικαστική επίλυση της διαφοράς είναι δυνατόν να έχει ως τελικό αποτέλεσμα τη σημαντικά μεγαλύτερη οικονομική επιβάρυνση του Δήμου, δεδομένου ότι, σε περίπτωση δικαίωσης του ζημιωθέντος, η δαπάνη του Δήμου προσαυξάνεται με τα δικαστικά έξοδα αυτού και τους επιδικαζόμενους τόκους, ενώ είναι επίσης πιθανό να ασκηθεί κατά του υπαιτίου ή των υπαιτίων για την παράλειψη, ποινική δίωξη για αμέλεια «παρά υποχρέου» με επιπλέον επιβάρυνση των υπηρεσιών του Δήμου (τεχνικής και νομικής) για τη νομική κάλυψη τους, ββ) Επιτυγχάνεται η ταχύτερη αποζημίωση του ζημιωθέντος, ο οποίος διαφορετικά είναι υποχρεωμένος συχνά να περιμένει την πάροδο μεγάλου χρονικού

διαστήματος, έως ότου εκδικασθεί η υπόθεση, αλλά και προάγεται η εμπιστοσύνη του προς τη διοίκηση και γγ) Αποφορτίζεται παράλληλα ο μηχανισμός απονομής της δικαιοσύνης (ΥΠ.ΕΣ. οικ.45351/12.11.2013).

B.2. Σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 72 παρ. 1, περ. ιδ' του Ν. 3852/2010, όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει, η Οικονομική Επιτροπή του Δήμου έχει την αρμοδιότητα να αποφασίσει, όταν η απαίτηση δεν υπερβαίνει το όριο των 60.000 Ευρώ, πλέον ΦΠΑ, τον εξώδικο συμβιβασμό και η απόφαση της Οικονομικής Επιτροπής λαμβάνεται ύστερα από γνωμοδότηση δικηγόρου, η ανυπαρξία της οποίας συνεπάγεται ακυρότητα της σχετικής απόφασης.

B.3. Η δυνατότητα επιδίωξης εξώδικου συμβιβασμού σε θέματα αστικής - αντικειμενικής ευθύνης των ΟΤΑ καταλαμβάνεται από το προαναφερόμενο νομοθετικό πλαίσιο, ενώ η άρνηση του Δήμου να κάνει χρήση των σχετικών διατάξεων συνιστά μορφή κακοδιοίκησης (επανελημμένες παρεμβάσεις του Συνηγόρου του Πολίτη σε Δήμους με αφετηρία την ειδική έκθεσή του με τίτλο «Η περίπτωση υλικών ζημιών σε οχήματα από ανωμαλίες του οδοστρώματος ή άλλες παρεμφερείς αιτίες», που εκπόνησε το 2004 και σύμφωνα με πιο πρόσφατη ειδική έκθεσή του με τίτλο «Δημοτικές πρόσοδοι και άλλα θέματα»).

Δηλαδή οι Δήμοι υποχρεούνται να εξετάζουν τη δυνατότητα της εξωδικαστικής επίλυσης των διαφορών τους με τους πολίτες υπό τις προϋποθέσεις του νόμου και υπό τον όρο να καλύπτεται μόνο η θετική ζημιά των πολιτών σε αντίθεση με την καταβολή πλήρους αποζημίωσης (για την ικανοποίηση δηλαδή και τυχόν αποθετικής ζημίας) και την ικανοποίηση ηθικής βλάβης, που επιδικάζουν τα Δικαστήρια.

Συνεπώς η τελική επίτευξη εξώδικου συμβιβασμού εναπόκειται μεν στη διακριτική ευχέρεια του Δήμου, η εξέταση ωστόσο του σχετικού αιτήματος αποτελεί υποχρέωση του Δήμου, η δε άρνησή του να κάνει χρήση των σχετικών διατάξεων του άρθρου 72 παρ. 1 περ. ιδ' του ν. 3852/2010 και να επιλύσει οικονομικές διαφορές παραβιάζει ευθέως το νόμο και συνιστά μορφή κακοδιοίκησης (Ειδική Έκθεση Συνηγόρου του Πολίτη του Ιουλίου 2014).

B.4. Περαιτέρω, στα πλαίσια του διενεργουμένου από το Ελεγκτικό Συνέδριο προληπτικού ελέγχου, όταν εντέλλονται δαπάνες που ενσωματώνουν απαιτήσεις, οι οποίες έχουν ως γενεσιουργό λόγο έναν εξώδικο συμβιβασμό, ερευνάται, αν τηρήθηκαν οι προϋποθέσεις, που ορίζει ο νόμος, τόσο ως προς τα τυπικά, εξωτερικά, στοιχεία της πράξης του συμβιβασμού, που αφορούν στη γνωμοδότηση της νομικής υπηρεσίας του Δήμου και στην απόφαση του αρμοδίου οργάνου, όσο και ως προς τα ουσιαστικά, εσωτερικά, στοιχεία της πράξεως, υπό την έννοια ότι η σχετική δαπάνη μπορεί να αποτελέσει αντικείμενο συμβιβασμού, προβλέπεται από διάταξη νόμου και συνοδεύεται από τα αναγκαία δικαιολογητικά στοιχεία, που αποδεικνύουν τη σχετική απαίτηση (βλ. πράξεις ΕΣ VII Τμ. 49/2010, 15/2008). Εφόσον, λοιπόν, συντρέχουν οι νομικοί και πραγματικοί όροι του συμβιβασμού, ήτοι: **α)** παράνομη πράξη ή παράλειψη οφειλομένης νόμιμης ενέργειας των οργάνων του Δήμου, που δεν έχει τεθεί μόνο χάριν του δημόσιου συμφέροντος, αλλά και για την εξυπηρέτηση των πολιτών (πρβλ. ΣτΕ 740/2001)- η οποία δημιουργεί αντικειμενική ευθύνη του Δήμου κατά τις διατάξεις των άρθρων 105 και 106 του ΕισΝΑΚ, **β)** αποδεικνύεται η ύπαρξη ζημίας,

η έκτασή της καθώς και οι συνθήκες προκλήσεώς της, οι οποίες πρέπει να προσδιορίζονται κατά τρόπο αξιόπιστο και να αποδεικνύονται με την προσκόμιση των απαραίτητων παραστατικών στοιχείων και **γ)** αιτιώδης σύνδεσμος, η ύπαρξη του οποίου να προκύπτει από δημόσιο έγγραφο, μεταξύ της πράξεως ή παραλείψεως και της ζημίας που επήλθε, υπό την έννοια ότι η φερομένη ως «ζημιογόνος» πράξη ή παράλειψη κατά τη συνήθη πορεία των πραγμάτων μπορεί να επιφέρει το ζημιογόνο αποτέλεσμα, τότε η πράξη του συμβιβασμού παρέχει νόμιμο έρεισμα για την αξίωση του ζημιωθέντος κατά του Δήμου και ως εκ τούτου για την εντελλόμενη δαπάνη. Συνεπώς σε κάθε περίπτωση, κατά την οποία η εντελλόμενη δαπάνη έχει ως γενεσιουργό λόγο ένα πρακτικό εξώδικου συμβιβασμού, το οποίο ο Δήμος έχει καταρχήν τη δυνατότητα να καταρτίσει για την εξισορρόπηση των εκατέρωθεν αξιώσεων στα πλαίσια μιας εξώδικης επιλύσεως της διαφοράς, δεν αρκεί για το Ελεγκτικό Συνέδριο η πρόβλεψη της δυνατότητας αυτής και η τήρηση της ενδεδειγμένης από το Δήμο διαδικασίας, (άρθρο 72 παρ. 1 περ. ιδ' του ν. 3852/2010), αλλά θα πρέπει να αποδεικνύεται κατά τρόπο αντικειμενικό και αδιαμφισβήτητο η ύπαρξη και η ακριβής έκταση της ζημίας, καθώς και ο αντικειμενικός αιτιώδης σύνδεσμος μεταξύ της ζημιογόνου πράξης ή παράλειψης και του ζημιωγόνου αποτελέσματος, ο οποίος υφίσταται μόνο όταν αποδεικνύεται ότι η φερομένη ως ζημιογόνα πράξη ή παράλειψη ήταν ικανή, από μόνη της, χωρίς τη συνδρομή άλλων παραγόντων, να επιφέρει τη συγκεκριμένη ζημία (βλ. πράξεις ΕΣ VII Τμ. 264/2011, 49/2010).

Συνεπώς όπως έχει πλέον αναγνωρίσει με πράξεις του το Ελεγκτικό Συνέδριο, η πράξη του συμβιβασμού παρέχει νόμιμο έρεισμα για την αξίωση αποζημίωσης ,εφόσον με το άρθρο 72 (παρ. 1 περ. ιδ) του ν. 3852/2010, όπως ισχύει, παρέχεται στους Δήμους η δυνατότητα να προβαίνουν σε συμβιβαστική εξώδικη επίλυση των διαφορών τους, στις οποίες εντάσσονται και αυτές που αναφύονται από παράνομες πράξεις ή παραλείψεις των οργάνων τους, οι οποίες προκάλεσαν περιουσιακή ζημία σε τρίτους (βλ. άρθρα 105 και 106 Εισ.Ν.ΑΚ).

III. Συμπέρασμα

A. Από όλα τα παραπάνω προέκυψε ότι στη συγκεκριμένη περίπτωση :

1) πράγματι έλαβε χώρα το ζημιογόνο γεγονός, δηλαδή η αποκόλληση τμήματος βραχίονα ευκαλύπτου από τον κεντρικό κορμό που βρισκόταν εντός των διοικητικών ορίων του Δήμου Μοσχάτου-Ταύρου (στην οδό Κορυζή και Θράκης στη Δ.Ε Ταύρου του Δήμου Μοσχάτου – Ταύρου), καθώς αυτό αποδεικνύεται από δημόσιο έγγραφο (έγγραφο της *Γενικής Αστυνομικής Διεύθυνσης Αττικής*), προσκομιζόμενο από τη ζημιωθείσα, που φέρει το βάρος απόδειξης του ισχυρισμού της, σε συνδυασμό με το έγγραφο της *Διεύθυνσης Πρασίνου και Κηποτεχνίας του Δήμου Μοσχάτου-Ταύρου*

2) επήλθε η επικαλούμενη ζημία ,όπως προκύπτει από το έγγραφο της *Γενικής Αστυνομικής Διεύθυνσης* , σε συνδυασμό με τα σχετικά νόμιμα παραστατικά που προσκομίστηκαν από την αιτούσα ως προς τις διενεργηθείσες εργασίες επισκευής και το κόστος αυτών ,

3) υφίσταται εν προκειμένω ευθύνη του Δήμου, ο οποίος, σύμφωνα με τις διατάξεις που παρατέθηκαν, είχε την αρμοδιότητα επίβλεψης και συντήρησης των δένδρων στην ανωτέρω περιοχή και ο οποίος όφειλε με τα αρμόδια όργανά του να λάβει εγκαίρως κατάλληλα μέτρα για το «επίμαχο» δέντρο, στα πλαίσια της εν λόγω αρμοδιότητας προς αποφυγή τέτοιων ζημιών (περιποίηση , στήριξη, κοπή των περιπτών κλαδιών , αποψίλωσή του , τακτικός έλεγχος των ριζών

και της εν γένει κατάστασής του, επανεκτίμηση αναγκαιότητας κοπής, λαμβανομένων υπόψη των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών του δέντρου) τα οποία δεν αποδεικνύεται από τα στοιχεία του φακέλου ότι είχαν ληφθεί ,προς αποτροπή του επελθόντος αποτελέσματος.

Β. Έχω, συνεπώς, τη γνώμη, ότι ο Δήμος Μοσχάτου-Ταύρου έχει τη δυνατότητα και πρέπει να προέλθει σε εξώδικο συμβιβασμό με την αιτούσα κ. Χ..... Β..... για την αποκατάσταση της θετικής ζημίας της (επισκευή της ζημίας του αυτοκινήτου της), σύμφωνα με τα όσα αναλυτικώς εκτίθενται παραπάνω, που θα καταρτισθεί εγγράφως και ατελώς, επειδή πράγματι διαπιστώνεται προφανής ωφέλεια υπέρ του Δήμου, για τον λόγο ότι η επίλυση της διαφοράς, που έχει ανακύψει, θα είναι ταχεία και θα αποφευχθούν τα έξοδα και πιθανόν μεγαλύτερη χρηματική ζημία του Δήμου, αν ο αιτών ασκήσει εναντίον του Δήμου αγωγή αποζημίωσης, αλλά και για τον πρόσθετο λόγο ότι κατά τον τρόπον αυτόν προάγεται η εμπιστοσύνη του πολίτη προς τη διοίκηση και παράλληλα αποφορτίζεται ο μηχανισμός απονομής δικαιοσύνης (ΥΠ.ΕΣ. οικ.45351/12-11-2013).

Γ. Εφόσον η Οικονομική Επιτροπή λάβει θετική απόφαση για την επίτευξη συμβιβασμού , πρέπει:

α. Να προσδιορίσει το ύψος της αποζημίωσης της Χ..... Β..... στο ποσό των τεσσάρων χιλιάδων εννιακοσίων είκοσι δύο ευρώ (4.922€ συμπεριλαμβανομένου ΦΠΑ 24%), που αντιστοιχεί στην αποκατάσταση της υλικής ζημίας που αυτός υπέστη και δη στη δαπάνη της επισκευής του αυτοκινήτου της.

β. Μετά τη συνεδρίαση και την έκδοση απόφασης της Οικονομικής Επιτροπής η αιτούσα να δηλώσει εγγράφως με κατάθεση σχετικής δήλωσης στο πρωτόκολλο του Δήμου ότι αποδέχεται την απόφαση που εκδόθηκε από την Οικονομική Επιτροπή και ότι **παραίτεται από το δικαίωμα να αναζητήσει την καταβολή αποζημίωσης για οποιονδήποτε άλλον λόγο και αιτία, όπως π.χ για ηθική βλάβη, μείωση της εμπορικής αξίας (υπαξία) του αυτοκινήτου της και στέρηση της χρήσης του για το χρονικό διάστημα που απαιτήθηκε για την επισκευή, αλλά και για κάθε άλλη ζημία από το ίδιο, επίμαχο βιοτικό συμβάν ,παλαιά, σημερινή ή και μέλλουσα** και

γ. Να εξουσιοδοτήσει τον Πρόεδρό της, Δήμαρχο Μοσχάτου - Ταύρου κ. Ανδρέα Ευθυμίου, να προβεί στις νόμιμες ενέργειες και να υπογράψει προς τον σκοπό αυτόν το ιδιωτικό συμφωνητικό εξωδικαστικού συμβιβασμού.

Η δικηγόρος

Θεοδώρου Δήμητρα

Δικηγόρος παρά Πρωτοδικαίς / ΑΜ: 4320 ΔΣΠ

Τέλος ο Πρόεδρος κάλεσε την Οικονομική Επιτροπή να αποφασίσει σχετικά.

Η Οικονομική Επιτροπή μετά από διαλογική συζήτηση και αφού έλαβε υπόψη της, τις σχετικές διατάξεις, τα υποβληθέντα στοιχεία και την προαναφερόμενη εισήγηση,

ΑΠΟΦΑΣΙΖΕΙ ΟΜΟΦΩΝΑ

Α)Τον εξώδικο συμβιβασμό με την αιτούσα κ. Β.... Χ..... του κατ'αποδοχή αιτήματός της για αποκατάσταση υλικών ζημιών του αυτοκινήτου της από πτώση κλαδιών δέντρου **που βρισκόταν στη Δ.Ε Ταύρου του Δήμου Μοσχάτου-Ταύρου (επί των οδών Κορυζή και Θράκης),ο οποίος θα καταρτισθεί εγγράφως και ατελώς ,επειδή πράγματι διαπιστώνεται ωφέλεια υπέρ του Δήμου ,σύμφωνα με όσα αναλυτικώς εκτίθενται παραπάνω .**

Β)Την καταβολή αποζημίωσης της κας Χ..... Β..... ποσού ύψους τεσσάρων χιλιάδων εννιακοσίων είκοσι δύο ευρώ (4.922€ συμπεριλαμβανομένου ΦΠΑ 24%), που αντιστοιχεί στην αποκατάσταση της υλικής ζημίας που αυτή υπέστη και δη στη δαπάνη της επισκευής του αυτοκινήτου της μετά από πτώση κλαδιών δέντρου, κατόπιν δήλωσης παραίτησής της από το δικαίωμα να αναζητήσει την καταβολή αποζημίωσης για οποιονδήποτε άλλον λόγο και αιτία, όπως π.χ για ηθική βλάβη, μείωση της εμπορικής αξίας (υπαξία) του αυτοκινήτου της και στέρηση της χρήσης του για το χρονικό διάστημα που απαιτήθηκε για την επισκευή, αλλά και για κάθε άλλη ζημία από το ίδιο, επίμαχο βιοτικό συμβάν ,παλαιά, σημερινή ή και μέλλουσα
Και

Γ) Εξουσιοδοτεί τον Πρόεδρό της, Δήμαρχο Μοσχάτου - Ταύρου κ. Ανδρέα Ευθυμίου, να προβεί στις νόμιμες ενέργειες και να υπογράψει προς τον σκοπό αυτόν το ιδιωτικό συμφωνητικό εξωδικαστικού συμβιβασμού.

Η ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ**Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ****ΤΑ ΜΕΛΗ****ΑΝΔΡΕΑΣ Γ. ΕΥΘΥΜΙΟΥ**